

Datum van
inontvangstneming

:

11/08/2017

Zaak C-299/17

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

23 mei 2017

Verwijzende rechter:

Landgericht Berlin (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

8 mei 2017

Verzoekende partij:

VG Media Gesellschaft zur Verwertung der Urheber- und Leistungsschutzrechte von Medienunternehmen mbH

Verwerende partij:

Google Inc.

Landgericht Berlin

Beslissing

[OMISSIS]

In het geding tussen

VG Media Gesellschaft zur Verwertung der Urheber- und Leistungsschutzrechte von Medienunternehmen mbH, [OMISSIS]

[OMISSIS] Berlijn,

verzoekende partij,

[OMISSIS]

en

Google Inc.,

[OMISSIS]

[OMISSIS] Mountain View CA [OMISSIS],

Verenigde Staten,

verwerende partij,

[OMISSIS]

heeft de zestiende Zivilkammer (kamer voor civiele zaken) van het Landgericht Berlin [rechter in eerste aanleg Berlijn, Duitsland] op 8 mei 2017 [OMISSIS] het volgende besloten:

[Or. 2]

- I. De behandeling van de zaak wordt geschorst.
- II. Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen met betrekking tot de uitlegging van artikel 1, punten 2, 5 en 11, van richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften (in de versie van richtlijn 98/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 juli 1998):
 1. Vormt een nationale regeling waarbij het uitsluitend commerciële exploitanten van zoekmachines en commerciële aanbieders van diensten die content bewerken, maar niet andere – eveneens commerciële – gebruikers, wordt verboden om persproducten of delen hiervan (met uitzondering van losse woorden en zeer korte tekstfragmenten) ter beschikking van het publiek te stellen, overeenkomstig artikel 1, punten 2 en 5, van richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften (in de versie van richtlijn 98/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 juli 1998) een regel die niet specifiek betrekking heeft op de in datzelfde punt gedefinieerde diensten,

en, indien dat niet het geval is,
 2. vormt een nationale regeling waarbij het uitsluitend commerciële exploitanten van zoekmachines en commerciële aanbieders van diensten die content bewerken, maar niet andere – eveneens commerciële – gebruikers, wordt verboden om persproducten of delen hiervan (met uitzondering van losse woorden en zeer korte tekstfragmenten) ter beschikking van het publiek te stellen een technisch voorschrift in de zin van artikel 1, punt 11, van richtlijn

98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften (in de versie van richtlijn 98/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 juli 1998), namelijk een eis die moet worden nageleefd en een dienstverrichting betreft.

Motivering

I.

[Or. 3] Verzoekende partij is een vennootschap die de in § 87 f van het Urhebergesetz [Duitse wet op het auteursrecht, hierna: „UrhG”] genormeerde rechten van houders van naburige rechten op het digitale uitgefaanbod uitoefent jegens gebruikers.

Op 1 augustus 2013 trad in Duitsland het in § 87 f tot en met § 87 h UrhG geregelde zogenoemde naburige recht voor krantenuitgevers in werking. Het wetsontwerp heeft geen kennisgevingsprocedure doorlopen overeenkomstig artikel 8, lid 1, van richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften (in de versie van richtlijn 98/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 juli 1998) [hierna: „richtlijn 98/34/EG”].

De nationale bepalingen luiden voor zover van belang als volgt:

§ 87 f, lid 1, UrhG

(1) De producent van een persproduct (krantenuitgever) bezit het exclusieve recht om het persproduct of delen hiervan voor commerciële doeleinden ter beschikking van het publiek te stellen, tenzij het gaat om losse woorden of zeer korte tekstfragmenten. Indien het persproduct in een onderneming is geproduceerd, geldt de eigenaar van de onderneming als producent.

§ 87 g, lid 4, UrhG

(4) Het is toegestaan persproducten of delen hiervan ter beschikking van het publiek te stellen, voor zover dit niet gebeurt door commerciële aanbieders van zoekmachines of commerciële dienstenaanbieders, die op overeenkomstige wijze content bewerken. Voor het overige zijn de bepalingen van deel 1, hoofdstuk 6, mutatis mutandis van toepassing.

Verzoekende partij sluit tegen deze achtergrond met de rechthebbenden de „uitoefeningsovereenkomst televisie, radio, uitgever”, op grond waarvan de rechthebbenden de rechten en aanspraken op door hen vervaardigde persproducten in de zin van § 87 f, lid 2, UrhG (online, niet print) die hun thans toekomen en gedurende de overeenkomst nog zullen toekomen, exclusief door haar laten uitoefenen. Naar keuze gaat het hier om het recht om delen van persproducten ter

beschikking van het publiek te stellen door middel van commerciële zoekmachines (§ 87 f, lid 1, en § 87 g, lid 4, eerste zin, optie 1, UrhG) en/of het recht om delen van persproducten ter beschikking van het publiek te stellen door middel van diensten die op overeenkomstige wijze content bewerken (§ 87 f, lid 1, en § 87 g, lid 4, eerste zin, optie 2, UrhG).

Verwerende partij exploiteert onder de domeinnamen www.google.de en www.google.com de bekende zoekmachine voor het vinden van websites (Google Search). Na het invoeren van de zoekterm en het in werking stellen van de zoekfunctie verschijnt er onder andere een korte tekst of een tekstfragment (snippet) [Or. 4] met een thumbnail, die het de gebruiker mogelijk moet maken de relevantie van de getoonde website voor zijn concrete informatiebehoefte te beoordelen. Het gaat om een combinatie van woorden afkomstig van de getoonde website, die wordt gevormd door enkele woorden in verband met de zoekterm.

De zoekmachine bevat bovendien een menu, met behulp waarvan de gebruiker nadere gespecialiseerde zoekdiensten kan raadplegen, zoals Google Afbeeldingen, Google Video's en Google Nieuws (in het Duitse menu aangeduid met „News”).

Daarnaast exploiteert verwerende partij de in Duitsland onder news.google.de of news.google.com afzonderlijk te raadplegen dienst Google News, waarin zij als in een tijdschrift nieuwsberichten uit een beperkte groep nieuwsbronnen laat zien. Hier bestaat de zogenoemde „snippet” uit een korte samenvatting van de website, dikwijls met gebruikmaking van de eerste zinnen.

Verwerende partij brengt via haar diensten AdWord en AdSense tegen betaling advertenties van derden tot stand op eigen websites en op die van derden.

Verzoekende partij richt zich met haar vordering tegen het feit dat verwerende partij in het verleden tekstfragmenten (snippets) en foto's uit het aanbod van verzoeksters leden voor haar eigen diensten gebruikte zonder daarvoor een vergoeding te betalen. Om die reden vordert zij vaststelling van een verplichting tot schadevergoeding wegens het gebruik van tekstfragmenten, foto's en bewegend beeld voor het tonen van zoekresultaten en nieuwsoverzichten sinds 1 augustus 2013. Daarnaast vraagt zij om informatie en vordert zij schadevergoeding.

II.

De beslechting van het geding hangt af van in hoeverre de § 87 f tot en met § 87 g UrhG van toepassing zijn, aangezien de vordering volgens het Landgericht ten minste deels gegrond is. Volgens de rechtspraak van het Hof mogen voorschriften die in strijd met de overleggings- (kennisgevings-)plicht van artikel 8, lid 1, van richtlijn 98/34/EG tot stand zijn gekomen, niet aan particulieren worden tegengeworpen. Zij dienen buiten toepassing te worden gelaten (arrest van 30 april 1996, *CIA Security International*, C-194/94, EU:C:1996:172, punt 54).

Het is echter de vraag of de genoemde nationale voorschriften een technisch voorschrift in de zin van artikel 8, lid 1, van richtlijn 98/34/EG vormen. Volgens artikel 1, punt 11, van deze richtlijn omvat het begrip **[Or. 5]** „technisch voorschrift” ook een regel betreffende diensten. Een „regel betreffende diensten” wordt in artikel 1, punt 5, van die richtlijn omschreven als „een algemene eis betreffende de toegang tot en de uitoefening van dienstenactiviteiten als bedoeld in punt 2, met name bepalingen met betrekking tot de dienstverlener, de diensten en de afnemer van diensten, met uitzondering van regels die niet specifiek betrekking hebben op de in datzelfde punt gedefinieerde diensten”. Punt 2 van artikel 1 van de richtlijn, waarnaar wordt verwezen, definieert „dienst” als „elke dienst van de informatiemaatschappij, dat wil zeggen elke dienst die gewoonlijk tegen vergoeding, langs elektronische weg, op afstand en op individueel verzoek van een afnemer van diensten verricht wordt”.

Volgens het Landgericht voldoet het nationale voorschrift in kwestie aan deze voorwaarden.

§ 87 f UrhG wijst het exclusieve recht om het persproduct of delen daarvan (met uitzondering van losse woorden of zeer korte tekstfragmenten) ter beschikking van het publiek te stellen toe aan de producent van een persproduct. Op grond van § 87, lid 4, UrhG is het toegestaan om persproducten of delen hiervan ter beschikking van het publiek te stellen indien dit niet gebeurt door commerciële aanbieders van zoekmachines of commerciële dienstenaanbieders, die op overeenkomstige wijze content bewerken. Hieruit volgt dat het alleen niet is toegestaan om persproducten of delen daarvan ter beschikking van het publiek te stellen, wanneer dit gebeurt door commerciële aanbieders van zoekmachines of commerciële dienstenaanbieders, die op overeenkomstige wijze content bewerken, maar dat dit blijft toegestaan wanneer dit door andere gebruikers, met inbegrip van andere commerciële gebruikers wordt gedaan. De wet kent aan de houder van naburige rechten een verbodsrecht toe dat slechts geldt jegens commerciële aanbieders van zoekmachines of dienstenaanbieders, die op overeenkomstige wijze content bewerken, terwijl van dit recht geen sprake is wanneer andere, ook commerciële, aanbieders persproducten of delen hiervan ter beschikking van het publiek te stellen.

Aanbieders van zoekmachines verrichten een dienst van de informatiemaatschappij in de zin van artikel 1, punt 2, van richtlijn 98/34/EG. Zij verrichten deze dienst op afstand, namelijk zonder dat de contractspartners gelijktijdig aanwezig zijn, langs elektronische weg en op individueel verzoek van een afnemer, die na het invoeren van een zoekterm het zoeken in werking stelt. Evenwel vormt § 87 g, lid 4, UrhG juncto § 87 f, lid 1, UrhG slechts een „regel betreffende diensten” in de zin van artikel 1, punt 5, van die richtlijn, wanneer het gaat om een regeling betreffende de uitoefening van dienstenactiviteiten als bedoeld in punt 2, met name een regeling over de dienstverlener, de diensten en de afnemer van diensten. Regels die niet **[Or. 6]** specifiek betrekking hebben op de in datzelfde punt gedefinieerde diensten, zijn uitdrukkelijk uitgezonderd. Voor de beslechting van het geding is het derhalve van belang of § 87 g, lid 4, UrhG juncto

§ 87 f, lid 1, UrhG een algemene eis betreffende de uitoefening van een dienstenactiviteit in de zin van artikel 1, punt 5, vormt. Aangezien het nationale voorschrift zich slechts richt tot aanbieders van zoekmachines en aanbieders van diensten die op overeenkomstige wijze content bewerken, betreft het volgens het Landgericht een algemene regeling betreffende het verrichten van diensten en niet een bepaling die slechts indirect gevolgen heeft voor het verrichten van diensten. Indien de richtlijn aldus moet worden uitgelegd, dat het voor het categoriseren van het nationale voorschrift als een algemene regel betreffende diensten van belang is tot wie het nationale voorschrift zich richt, dan zou dit tot gevolg hebben dat van het wetsontwerp overeenkomstig artikel 8, lid 1, van die richtlijn kennisgeving had moeten plaatsvinden en het voorschrift, daar het geen kennisgevingsprocedure heeft doorlopen, door de nationale rechter buiten toepassing dient te worden gelaten.

[OMISSIS]